

UCHWAŁA Z DNIA 16 LISTOPADA 2007 R.
SNO 77/07

Przewodniczący: sędzia SN Wiesław Błuś.

Sędziowie SN: Barbara Myszka (sprawozdawca), Antoni Górski.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny na posiedzeniu z udziałem sędziego Sądu Okręgowego – Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego oraz protokolanta w sprawie sędziego Sądu Rejonowego po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2007 r. w związku z zażaleniem prokuratora na uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 31 maja 2007 r., sygn. akt (...), w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej

u c h w a l i ł: zaskarżoną uchwałę utrzymać w mocy, a kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

U z a s a d n i e n i e

Prokurator Okręgowy złożył wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej za to, że:

- I. w dniach 31 października, 18 listopada oraz 30 listopada 2005 r. w A., w województwie (...), działając w wykonaniu tego samego zamiaru, nakłaniał pracowników firmy Handlowo-Usługowej „K.(...)” Mieczysław K., PHU Tomasz P. oraz firmy „S.(...)-T.(...)” Michał G., za pośrednictwem Wiesława K. do wystawienia nierzetelnych faktur VAT o numerach 305/10/2005, 2241, 6/11/2005 i 473/05/Z na jego nazwisko i adres zamieszkania, dotyczących zakupu materiałów budowlanych na łączną kwotę 4 610,89 zł, tj. o przestępstwo skarbowe określone w art. 18 § 2 w związku z art. 6 § 2 k.k.s.;
- II. w kwietniu oraz sierpniu 2006 r. w B., w województwie (...), działając w wykonaniu tego samego zamiaru, wprowadził w błąd pracownika Urzędu Skarbowego w B. poprzez podanie, w zeznaniu podatkowym za rok 2005, nieprawdziwych danych dotyczących wysokości kwot stanowiących odliczenie na cele mieszkaniowe, a następnie w trakcie prowadzonych przez ten Urząd czynności sprawdzających posłużył się opisanymi w pkt. I fakturami VAT na łączną kwotę 4 610,89 zł, czym naraził Skarb Państwa na nienależne zaniżenie o kwotę 876 zł zobowiązania podatkowego, jakie powinno być przez niego zapłacone, tj. o przestępstwo skarbowe określone w art. 62 § 2 k.k.s. i wykroczenie skarbowe określone w art. 76 § 1 i 3 w związku z art. 6 § 2 i art. 7 § 1 k.k.s.;

III. w czerwcu 2006 r. w B., w województwie (...), wprowadził w błąd pracownika Urzędu Skarbowego w B. poprzez podanie we wniosku VZM – 1 o zwrot niektórych wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym poprzez przedłożenie nierzetelnych faktur VAT opisanych w pkt. I na łączną kwotę 4 610,89 zł, czym naraził Skarb Państwa na nienależny zwrot kwoty 460 zł tytułem wydatków, o których mowa w przepisach o zwrocie osobom fizycznym niektórych wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym, tj. o przestępstwo skarbowe określone w art. 62 § 2 k.k.s. i wykroczenie skarbowe określone w art. 76 § 1 i 3 w związku z art. 7 § 1 k.k.s.

Uchwałą z dnia 31 maja 2007 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny odmówił zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, stwierdzając, iż przedstawiony materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstw opisanych we wniosku. Prokurator wskazał bowiem tylko dwa źródła dowodowe w postaci świadków Zdzisławy H. i Wiesława K., przy czym zeznania pierwszego z nich nie stanowią w ogóle uzasadnienia podejrzenia przestępstwa, a drugiego nie mogą być – w kontekście wyjaśnień sędziego Sądu Rejonowego – uznane za zawierające wiarygodną wersję zdarzeń. Świadek Wiesław K., jako podejrzany m. in. o fałszywe zawiadomienie o przestępstwie, w dniu 9 października 2006 r. wyjaśnił, że – kupując dla siebie materiały budowlane w firmie „K.(...)” – wziął cztery faktury na nazwisko sędziego Sądu Rejonowego. Następnie, wersję tę potwierdził w dniu 21 marca 2007 r., zeznając jako świadek, już po zakończeniu swojej sprawy dobrowolnym poddaniem się karze w trybie art. 335 k.p.k. Sędzia Sądu Rejonowego zeznał natomiast, że Wiesław K., w ramach wykonywanych u niego prac porządkowych i naprawczych, miał wzmocnić taras za pomocą „podbitki” i zakupić potrzebne materiały, na które otrzymał pieniądze. Z tej przyczyny wziął faktury na jego nazwisko, lecz ostatecznie uzgodnionych prac nie wykonał. Okoliczności te potwierdzili przesłuchani w charakterze świadków żona sędziego i sąsiad Wiesław O. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wersji zdarzeń podanej przez Wiesława K., pomijającej fakt wykonywania przez niego robót u sędziego Sądu Rejonowego, nie można uznać za jedynie wiarygodną, ponieważ wersja przedstawiona przez sędziego i potwierdzona zeznaniami świadków jest co najmniej równie wiarygodna. Sąd Apelacyjny zauważył ponadto, że czyny opisane we wniosku mogłyby co najwyżej wypełniać znamiona wykroczeń skarbowych, a nie przestępstw, gdyż kwoty wskazane w punktach II i III nie przekroczyły progu określonego w art. 76 § 3 i art. 76 a § 3 k.k.s., a zamiast powołanego w punktach I, II i III przepisu art. 62 § 2 k.k.s. powinien być powołany art. 62 § 5 k.k.s. dotyczący wypadku mniejszej wagi, a więc także wykroczenia

skarbowego. Ze względu na brak danych co do skutków prawnych złożonej przez sędziego Sądu Rejonowego korekty zeznania podatkowego za rok 2005, Sąd Apelacyjny nie ustosunkował się do tej kwestii.

Prokurator zaskarżył powyższą uchwałę na niekorzyść sędziego Sądu Rejonowego i powołując się na przepisy art. 80 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm. – dalej: „u.s.p.”), art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. oraz art. 437 k.p.k. zarzucił Sądowi pierwszej instancji:

- I. obrazę art. 62 § 2 w związku z art. 53 § 8 k.k.s., polegającą na niesłusznym przyjęciu, że czyny opisane w punktach II i III wniosku stanowią wypadki mniejszej wagi z art. 62 § 2 i 5 k.k.s., ponieważ wskazane w nich kwoty nie przekroczyły ustawowego progu, podczas gdy prawidłowa wykładnia art. 62 § 2 k.k.s. prowadzi do wniosku, że sama wartość uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie w wyniku posługiwania się nierzetelną fakturą należności publicznoprawnej nie przesądza o uznaniu danego czynu za wykroczenie oraz wypadek mniejszej wagi,
- II. obrazę art. 4, 7 i 410 k.p.k. w związku z art. 80 § 3 i art. 128 u.s.p., polegającą na pominięciu podczas dokonywanej oceny dowodów okoliczności złożenia przez sędziego Sądu Rejonowego korekty zeznania podatkowego, zaniechaniu ustalenia, czy zostało zaakceptowane przez Urząd Skarbowy w B. uzasadnienie przyczyny tej korekty i w konsekwencji – nieuwzględnieniu wszystkich okoliczności przemawiających na niekorzyść obwinionego oraz oparcie zaskarżonej uchwały wyłącznie na zeznaniach sędziego Sądu Rejonowego, jego żony i Franciszka O. wbrew zasadzie swobodnej oceny dowodów,
- III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonej uchwały, polegający na niesłusznym uznaniu, że materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania karnego V Ds. 14/07 Sw nie pozwala na przyjęcie, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego Sądu Rejonowego przestępstw opisanych we wniosku, co skutkowało podjęciem uchwały odmawiającej zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności zeznań Wiesława K. i uzyskanych w sprawie dokumentów w sposób jednoznaczny wskazuje, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego Sądu Rejonowego czynów opisanych w art. 18 § 2 k.k. w związku z art. 62 § 2, art. 6 § 3 i art. 62 § 2 k.k.s., wykroczenia skarbowego określonego w art. 76 § 1 i 3 w związku z art. 6 § 2, art. 7 § 1 i art. 62 § 2 k.k.s. oraz wykroczenia skarbowego z art. 76 § 1 i 3 w związku z art. 7 § 1 k.k.s.

W konkluzji prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 80 § 1 u.s.p., sędzia nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to zatrzymania w razie ujęcia sędziego na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Przewidziany w przytoczonym przepisie immunitet, wypływający z art. 181 Konstytucji, jest ważną gwarancją niezawisłości sędziowskiej, chroni bowiem wolność decyzji sędziego i zapobiega wywieraniu na niego nieformalnego nacisku środkami przewidzianymi w postępowaniu karnym. Zakaz pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności karnej stanowi przeszkodę wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego. Jednakże, zakaz ten nie obowiązuje, jeżeli sąd dyscyplinarny podejmie uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. Jak wynika z art. 80 § 2c u.s.p., sąd dyscyplinarny wydaje taką uchwałę, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa. Prokurator, występując z wnioskiem o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej, powinien zatem wykazać, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa.

Sąd Apelacyjny trafnie uznał, że prokurator nie zaoferował dowodów, które pozwalałyby przyjąć, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego Sądu Rejonowego przestępstw opisanych we wniosku. Kwestionując trafność tej oceny, prokurator ograniczył się jedynie do sformułowania ogólnikowych zarzutów stanowiących niedopuszczalną polemikę, zażalenie nie zawiera bowiem rzeczowych argumentów mogących świadczyć o naruszeniu przez Sąd Apelacyjny zasad prawidłowego rozumowania czy wskazań wiedzy lub doświadczenia życiowego.

Jedynym dowodem powołanym przez prokuratora dla wykazania, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstw opisanych we wniosku były pierwotnie wyjaśnienia, a następnie zeznania Wiesława K. Trzeba przy tym podkreślić, że Wiesław K. składał wyjaśnienia jako podejrzany m. in. o fałszywe zawiadomienie o przestępstwie, a następnie – po zakończeniu jego sprawy dobrowolnym poddaniem się karze – jako świadek przeciwko sędziemu. Zeznania te pozostawały w sprzeczności z wersją zdarzeń przedstawioną przez sędziego Sądu Rejonowego, która *notabene* znalazła potwierdzenie w zeznaniach świadków: żony sędziego Sądu Rejonowego i Franciszka O. Zarzut prokuratora, jakoby uznanie przez Sąd Apelacyjny wersji zdarzeń przedstawionej przez sędziego za co najmniej równie wiarygodną z wersją Wiesława K. miało świadczyć o bezkrytycznej ocenie tego Sądu, jest oczywiście bezzasadny. Nie można nie dostrzegać, że rację istnienia immunitetu

stanowi także domniemanie uczciwości sędziego, jako osoby o nieskazitelnym charakterze. Trudno znaleźć przekonujące argumenty, które miałyby uzasadniać tezę prokuratora, że zeznania osoby skazanej za fałszywe zawiadomienie o przestępstwie należy obdarzyć większym zaufaniem niż zeznania sędziego. Jeżeli się dodatkowo zważy, że wersja zdarzeń przedstawiona przez sędziego znalazła potwierdzenie w zeznaniach dwóch świadków, podniesiony przez prokuratora zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonej uchwały trzeba uznać za niezrozumiały. Oceny tej nie zmieniają zawarte w zażaleniu wywody dotyczące zasady obiektywizmu, która ciąży na każdym organie prowadzącym postępowanie karne, Sądowi Apelacyjnemu bowiem nie można skutecznie stawiać zarzutu jej naruszenia.

Dla oceny, czy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstw opisanych we wniosku, nie miało istotnego znaczenia złożenie przez sędziego Sądu Rejonowego w dniu 8 maja 2007 r. korekty zeznania podatkowego, chodziło bowiem tylko o to, że zakupione w 2005 roku materiały, których dotyczyły sporne faktury, nie zostały w przepisany terminie wykorzystane do robót budowlanych. Okoliczność ta pozostawała w sprawie poza sporem, natomiast istota stawianych sędziemu zarzutów dotyczyła nakłaniania do pozyskania nierzetelnych faktur i posłużenia się nimi w postępowaniu podatkowym.

W toku postępowania przed Sądem Najwyższym sędzia Sądu Rejonowego okazał decyzję Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. z dnia 12 czerwca 2007 r., wydaną w trybie art. 245 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.), mocą której dokonano stosownych korekt z tego powodu, że zakupione materiały budowlane nie zostały przez sędziego Sądu Rejonowego i jego żonę wykorzystane do robót budowlanych.

Pozostałe zarzuty zawarte w zażaleniu dotyczą stanowiska Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w kwestii kwalifikacji prawnej czynów opisanych we wniosku, jako wypadków mniejszej wagi. Pozostają one bez znaczenia dla oceny prawidłowości zaskarżonej uchwały, skoro prokurator nie wykazał, że zachodzi uzasadnione podejrzenie takich czynów.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny utrzymał zaskarżoną uchwałę w mocy.